

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Készítotkat virsza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 5.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Égész évre 12 korona. Félévre 6 korona. Negyed
évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér
Hirdetéseket a legutányosabb árban közlünk

A munkapárt

időleges parlamenti többsége a legkülönlegesebb helyzeteket te remti és a vezér Tisza István a terror és a taktika minden eszközzel igyekszik pártját össze tartani és ezzel megakadályozni azt, hogy a kormány körül a mai parlamentben többség alakulhasson.

A kormányt támogató pártok vezér politikusi érdemszerű bírálattal illetik a honmentő Tisza István amerizását és a bírálatok közül mint súlyos ökolcsapás emelkedik ki Hadik János grófnak, a Magyar Hirlapban közzé adott bírálat, amelyben a munkapártnak a választói joggal szembeni ígért kötelezettségei a tőrvélesek.

Fényesen bizonyítja reá Tiszára, hogy megakadályozta, hogy azok, akik a háboru kérdésében és a külpolitika irányában egyetértenek a háborus ország mind súlyosabb feladatának ellátására és a béke felé való átmenet kiépítésére minden pártérdek elmellőzésével a kormányzatban és a parlamentben összeloghassanak.

Tisza István gróf nemcsak hogy megakadályozta ezen alakulat egészséges létrejöttét, — amiért buknia kellett, — hanem jelenlegi viselkedésével politikai beszuból még azt is lehetetlenné igyekszik tenni, hogy a megalakult kisebbségi kormány, ugy, mint annak idején azok a politikuskok, akik a munkapártot alakították szabadon tömöríthessék vállalkozásuk köré mindazokat, kik az ezen vállalkozás gerincét tevő választójogi reform kérdésében régebbi állásfoglalások alapján alkalmasak, hivatottak és talán hajlandók is volnának ezen vállalkozást támogatni.

Elméletben nem lehet ellene szólani, sőt az a helyes, ha egy párt a kormányról lekerulván, ellenében is együtt marad s folytatja annak a politikának propagálását, melyet a kormányon szorgált. Am mikor a kormányról lekerült párt eléről azt magyarázzák, hogy az ő álláspontjával szemben a nemzethez ma appellálni nem lehet és nem szabad, akkor ennek a pártnak rendkívüli kötelezettségei is vannak e rendkívüli parlamenti helyzet iránt, kivált olyan pártnak, mely a mai kormány programjának főpontját tevő választójogi reform kér-

désében eredetileg s amikor alakult, ugyanazon felfogást képviselte volt, mint ma a kormány.

Az elvűsége szempontja tehát nem akadályozza a munkapártiak jó részét abban, hogy ha nem is kíván a kormányt támogató pártok valamelyikéhez csatlakozni, Tisza István gróftól különlválva, a fő kérdésben, a választójogban, a kormányt támogassa. Hogy miért volna politikailag inkorrektebb a pártnak legutolsó vezérét elhagyni, mint azt az elvet, melynek alapján mandátumot kaptak, azt nehéz átlátni.

Két évvel az eredeti mandátumok lejárta után s világháboruban, mely egy nagy csomó olyan problémát vetett felszínre, amiről a mandátum elnyerésekor nem lehetett szó s amelynek világalakító fergetegében minden hazafi köteles revidálni nézeteit, meggyőződéseit, reményeit, aggodalmait s ha kell, pártállását, nem lehet a politikai állásfoglalás dolgát tisztán a párhűség sablonja szerint megítélni.

Most a parlamentben nem óhat pártvezérnek politikai állásfoglalása és lelkiismerete mérkőzik, hanem minden egyes törvényhozó. A pártvezér addig pártvezér, míg a párttagok megbizásából ezek meggyőződésének ad kifejezést. A törvényhozó pedig csak addig lehet párttag, míg a vezére által képviselt politika az ő meggyőződéseit fedi.

Közélelmezési furcsaságok.

Az általános helyzet.

Egy város közlelmezése akkor tökéletes, ha lakóinak életigényeit e rendkívüli válságos időkben valahogyan kielégíteni képes. Ha ennek az igazságot elismerjük, ugy be kell látnunk, hogy városunk közlelmezése nem valami elsőrangú. Pedig példáért nem kellene messzire menünk. Itt van közel Miskóc, ahol a közönség semmiben sem szenved hiányt, öröm meglepődeltség uralkodik és a lakosság nem retteg a közeli jövőtől.

A közlelmezés kérdéseiben nálunk egy bizonyos fokú tapasztalatlanság előre nem látás uralkodik. A legnagyobb bizonytalansággal megynők a jövőnek és el kell készülnünk szomorú, a szűkösnél rosszabb helyzetre is.

Az élelmijegyeket kiadják pontosan, de az élelmiszerek legtöbbszőr az esedékesség utáni napokra érkeznek meg. Idejében ritkán van liszt, cukor, zsír. Nincs, aki utána járjon, hát rabizzák az országos közlelmezési hivatalra és addig a közönség napról-napra ostromolja az üres üzleteket.

A piac és a kofák.

Hasonlóan áll az eset a piaci árunál is.

Sohaseu mertünk volna arra számítani, hogy a piacokon olyan ürhetetlen állapotok uralkodjanak csak egy pár napig is, mint most nétek óta. A kofák uraiják teljesen a helyzetet és nincs senki, aki a közönség érdekeinek védelmére kellene, aki a kofák ármegállapító hatalmával szembe merne szállni. A közönség ki van szolgáltatva kofák kénykedvények. A kofák annyira elszaporodtak, hogy termelővel alig találkoznak a piacon. Ha néha be is téved egy két termelőt azt radikálisan elriasztja néhány hatósági közeg tubuzósága.

Az elővásárlási tilalommal senki sem törődik, a kofák akkor és ott vásárolják össze az árukat, amikor és hol akarják, mert ebben őket senki még nem akadályozza. Hogy azután milyen arakat szabnak az így magukhoz kapított élelmiszereknek, arról mindennap meggyőződhetik a szegény városi ember, a ki a piacról kénytelen élni.

A piaci árak; elrettentő példánl.

Talán el sem fogják hiúni, akik ezt olvassák, ha csak nem gazdaszszonyok, hogy egy korona negyven fillért kértek a tök kilójáért, ami talán lezpédátlanabb példája a háborus élelmiszerezsorának. Az a jótök, amely munkadijban és egyéb termelési költségekben legfeljebb, ha tíz husz fillérjébe kerül a gazdáinak, a legszörnyűbb karriert csinálta, mert most legalább is tíz-tizenöt-szörös az ára a békebeli árához képest. Itt van mindjárt a tök mellett a zöld paprika, aszott szomorú jószág. Harmincyolc fillért kérnek darabjárt, hogy az embernek kedve volna rögtön melléje ajálni. Nem nagyon vigasztaló a többi főzelék esete sem. Zöld borsó 3 korona, Zöld bab 3 korona. egy ökölnyi nagyságu fej káposzta 1 korona, uborka darabja 14 fillér, paradicsom kilója 5 korona, egy liter új burgonya 1,20 fillér.

Gyümölcs dolgában is ürhetetlen a helyzet. A meggy ma is ötödfél korona, pondrós cseresznye 4 korona, egy darabretlen zöld körte

20 fillér, majdnem annyi, mint régebben egy görögdi nye.

Az elővásárlás.

A kofák uralkodnak fölöttünk és hiába jajgat a közönség azon, hogy a piacokon kiuzsorázzák, mégis marad minden a régi ben és a kofa szedi le hasznót, ő porombáskodik a szerencsétlen vásárlóval, az őv a haszon, a piac, a város.

Minden más városban korlátozták e szipolyozó banda üzlelmeit, csak nálunk tükir tétován, tünyan, mint az igát. Pedig lehetne másképp és a fogyasztó és a termelő közvetlenül is érintkezhetnék egymással. De nem lehet, mert a kofák a piac előtti napokon, avagy reggel összeszednek mindent és a fogyasztó kénytelen dupla árat fizetni a zöldségért, a gyümölcsért, a szárnyasért. Van szabály rendelet róla tudja mindenki, hogy tilos az elővásárlás de mégis a kofa parancsol a pi.con és hatóságaink szemhunyorítás nélkül, tétlenül nézik a garázdalkodást. Pedig, ha akarnák segíthetnék a botrányos helyzeteken.

Még egy aktuális téma.
Cukrot a befözőtthöz.

A háboru harmadik évének végére alaposan betanultunk a spórolásba, a télire takarékoskodásba. Mindent igyekeznük télire elrakni elrakhatóvá tenni. Főképen gyümölcsnél igyekeznük erre, amely szezonszerűségénél fogva nagyon könnyen romlik,értékét veszíti, megsemmisül. Ha ellenben konzerváljuk, befözőük, akkor megmarad télire és jelentős segítés lesz a kiéheztetés elleni háboru megvívásában.

A gyümölcsök befözőése tehát nagyon hasznos valami. Még pedig minél lejjebb megynük a társadalmi rang latorján, annál áldásosabb. Mert a szegény embereknek nagy városban könnyen akad egy kis gyümölcsfájuk, vagy hozzájutnak egy kis olcsó gyümölcsöz s így ők is biztosíthatnak maguknak télire valamit. Ha kapnak cukrot!

Csak hogy a befözősi cukor jegyének osztogatásánál, mint szegény emberek panaszolják az a fura ev az irányadó, hogy minél egysze-rűbb az állása valakinek annál kevesebb befözősi cukrot kaphat. Pl. egy hét tagból álló napszamos familia kap egy-két kiló befözősi cukrot. Előbb megkérdik a jelentkezőt, hogy mi az állása, foglalkozása és csak azután határozzák el, hogy mennyi befözősi cukrot kap.

Akkor minek volt a családtagok száma szerinti adag megállapítás, ha

a szegény emberekre nem mérvadó?

Talán kevés a cukor?

Akkor meg kapjon a módos, a jó ismerős is ép oly keveset, mint a névtelen szegény. Az igazság és a valóban jó küszlítés azt kívánja.

Az sem utolsó dolog, hogy egyes elit fűszerkereskedő ögegek nem az előírásos mennyiségű cukrot adják ki, hanem annál lényegesen kevesebbet. Tudunk eseteket, hogy 10 kilogramm helyett csak 9 és fél kilót adtak, de a teljes mennyiséget fűszertök meg. A reklámozó fogyasztónak azt a feleletet adták, hogy a fél kilót porlás és hiányok pótlására vonják le. Jó lesz, ha a közönség utánaméri a kiszolgáltatott mennyiségeket akár cukor, akár liszt és a kispolyozókat azonnal fel is jelenti. Akkor talán elmegy a kedvük ettől az illetéktelen bűnös gazdagodástól.

A jegykiosztásról.

És ha már a közéletmezésünkkel foglalkozunk, engedjünk meg még valamire szintén kiteráunk.

A jó küszlítés azt is meg kívánja, hogy bölcs intézkedéssel meg szüntessék az a felesleges asorogás és tülekedés meg a gorombáskodás, ami a jegyek kiosztásnál észlelhető. Est latják a város urai, tanácsosai polgarmestere is és mégsem intézkednek. Pedig az idő ma sokkal nagyobb értékű pénz, mint a békében, mert ahinek van ideje dolgozni az a közneked használ. A-i meg szorogni kénytelen hatóságok intézkednek hiányában, az a közneked hasznos munkától vonja el kénytelen kellelten munkaerőjét.

Van a városnak elég szörve arra, hogy többen gyorsabban osszassák ki a kiosztandó cédulákat, intézessék el a tömegjelentkezők ügyes bajos dolgait.

Egy kis statisztika.

Április, május, június hónapokban Nagyvárad hatósági üzleteiben a közéletmezési hivatal kimutatása szerint élelmi és köznekedési cikkekben a következő mennyiségek árusítottak el.

346 mázsa buzdara, 3385 mázsa nullasiztet, 2450 mázsa főzliszet, 13383 kenyérlisztet és tengeridarat, 25840 kg. zabot, 1570 kg. cengerit, 48526 drb. oitromot, 7907 kg. kávét, 14439 kg. kölest, 206 kg. riszt, 64926 kg. babot, 4278 kg. borsót, 23580 kg. árpagyöngyöt, 28893 kg. assait szivát, 41 waggon burgonyát, 31 waggon cukrot, 5215 kg. dánvaját, 87806 drb. tojást, 1804 üveg szeszt, 593 kg. csekoládét, 1142 kg. pótkavét, 5570 kg. sajtot, 1110 kg. mákot, 11888 kg. diót, 8504 kg. szilvaizt, 647 üveg csonacot, 1k730 kg. szappant, 37496 kg. só 28106 kg. zsirt, 319 kg. fűgét, 18 k. teát, 15105 kg. árpát, 8019 drb. salátát, 10279 osomó hagymát, 559 drb. retet, 2853 osomó zöldség, 91 drb. karfiol, 8 kg. zöldbab, 1889 osomó hónapos retet, 375 drb. okkta, 1083 kg. szildborsó, 827 olaszkiposztta 1241 kg. spenót, 89 drb. zeller, 28 k. szeska, 381 drb. tök, 10 drb. paprika 23 drb. ugorka, 4248 drb. karalábé. És nálunk ???

A Sátoraljauhelyi Takarékpénztárnál

egy női alkalmazott azonnal belépésre felvétetik.

Felölös szerkesztő: Landesmann Miksa

Serényi gróf a szénellátásról.

Nyugodtan tekinthetünk a tél elé.

Serényi Béla gr. kereskedelmi miniszter nyilatkozott az Est munkatársának az ország szénellátásáról. Kijelentette, hogy az idén jobb lesz a szénellátás, mint tavaly. A szükséges szénmennyiség már biztosítva van s mihelyt a vasutak, hajózárok és hadiüzemek el lesznek látva szénrel, a kisfogyasztók között is kiosztanak szentet.

Szenet fognak kapni már legközelebb a vidéki gázüzemek és gázgyárak is, a szállítási és fuvarozási nehézségek megszűntek már teljesen függetlenítették magukat az osztrák és német befolyástól. Teljes meggyőződéssel jelentheti ki, hogy semmi ok nincsen aggodalomra, a szénben nem lesz fennakadás.

Budapestben és a vidéken is szénjegyeket fognak kibocsátani a közönség számára és szabályozni fogják a lakások fűtési viszonyait.

HIREK.

— Megbizatás. Mezössy Béla földmiveltésügyi miniszter egyetértőleg az országos közéletmezési hivatal elnökével, Gortvay Aladárt a szerencsi járás egitis főszolgabíróját a Torontál vármegyei 1916. évi termésből eredő elrajtett gabonakészletek felkutatásával és a további szükséges intézkedések foganatosításával megbizata és felkérte, hogy e oéiból sürgösen Torontál vármegyébe utazzon.

— A vármegye titkára bucsuzott el szombaton Szinyey-Merse István v. b. t. t. felmentett főispántól. Dékus Gyula os. és kir. kamaras alispán köszönte meg a főispán kifejteti munkásságát és a tisztikar minden tagjával szemben minden alkalomkor tanusított jóakaratu támogatását Szinyei-Merse István meleg szavakkal köszönte meg a tisztikar megnyilatkozott ragaszkodását annak a tisztikarét, amelynek minden egyes tagja kitartással és tankadatlan buzgalommal látta el a mai nehéz időben terhes munkakörét. Az együttműködés idejére mindig kellemesen szeretettel fog viszszaemlékezni.

— Új higanybánya. A Varannó mellett levő Mária-bánya, amely a Jacobs báró család tulajdona volt, évek óta már nem volt üzemben. Ezt a bányatelepet a régi tulajdonosok, Finkelstein József Berinilwilerdorfi vállalkozónak adták el, aki a frankfurti Beer Souderheimer & Co. óg részvételével ismét megkezdte banyauzemét, sőt a szublimát kohó építéséhez is hozzáfogott. Hír szerint a német vállalkozók a Varannó környékén levő egész területet fel fogják kutatni, hogy az ott található összes cinóber-érotelepeket hasznosítsák.

Menyasszonyi kelengye

bevásárlásnál ajánljuk

Szegő Sándor

ruhaáruháznak nagy fehérnemű osztályát. Esőlrangu áruk, olcsó árak.

Veszek használt

DOHÁNYZSINEGET,

árajánlatot kér

MOSKOVICS EMIL

Budapest, V., Klotild-u. 22.

Egy jó házból való fiu
tanulónak
• könyvnyomdánkban •
fizetéssel felvétetik.

Lónyay-utczán
az 52. számú
ház
eladó. Értekezni
ugyanott lehet.

Makulatura-papir

könyvnyomdánkban kapható.

ORVOSOK

ajánlják, mint a legjobb
köhögés elleni szert.

Nincs étvágyam.

a fejem fáj, rosszul érzem magam. Ezen rosszulletnek leginkább gyomorrontás vagy az elégtelenül működő emésztőszervek az okai.

Ezen panaszok folyton hallhatók, ha nem használja rendszeresen a

Kaiser-féle fodormenta

GYOMOR-KARAMELLÁT

Hosszabb használat esetén kitűnő háziszert étvágytalanság, gyomorfájás, fejfájás, gyomorsűtés és szájszag ellen.

20 és 40 filléres csomagokban kapható: Kincsesy Péter, Kádár Gyula Kardos Zsigmond y gytarában és Hrabéczy Kálmán, drogériájában Sátoraljauhely, Kronovits Miksa gyógyszerterárában Nagymihály, Fáblian Arnold gyógyszerterárában Homonna és Hazay Géza gyógyszerterárában Töketerében.

Használjunk

hadisegély postabélyeget.

Bérlet.

A néhal Szentiványi László örökösei tulajdonát képező málczai birtokból 1000, esetleg 1300 hold f. évi október hó 1-től egy esztendőre bérbeadó. Érdeklődőknek készséggel ad további felvilágosítást

Nagymihály, 1917. július hó 15. napján

Dr. Kállai József

ügyvéd.

Felhivás repczetermelésre.

A magyar Olaj- és Zsiripari központ Részvénytársaság megbizásából hirdetem, hogy

repczevetőmagot

maximális áron bocsátok a t. gazdaközönség rendelkezésére. A leendő (1918) évi termést nevezett részvénytársaság a m. kir. kormány által meghatározandó maximális áron fogja a termelőhelyhez legközelebb eső vasutállomásnál átvenni, de legalább 75 koronájával métermázsánként. A termelő minden leszállított mázsa repcze után 30 kg. pogácsát kap az 1918—1919 es idényre maximális áron. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást szivesen adok.

GRÜNBAUM SIMON

Sátoraljauhely.